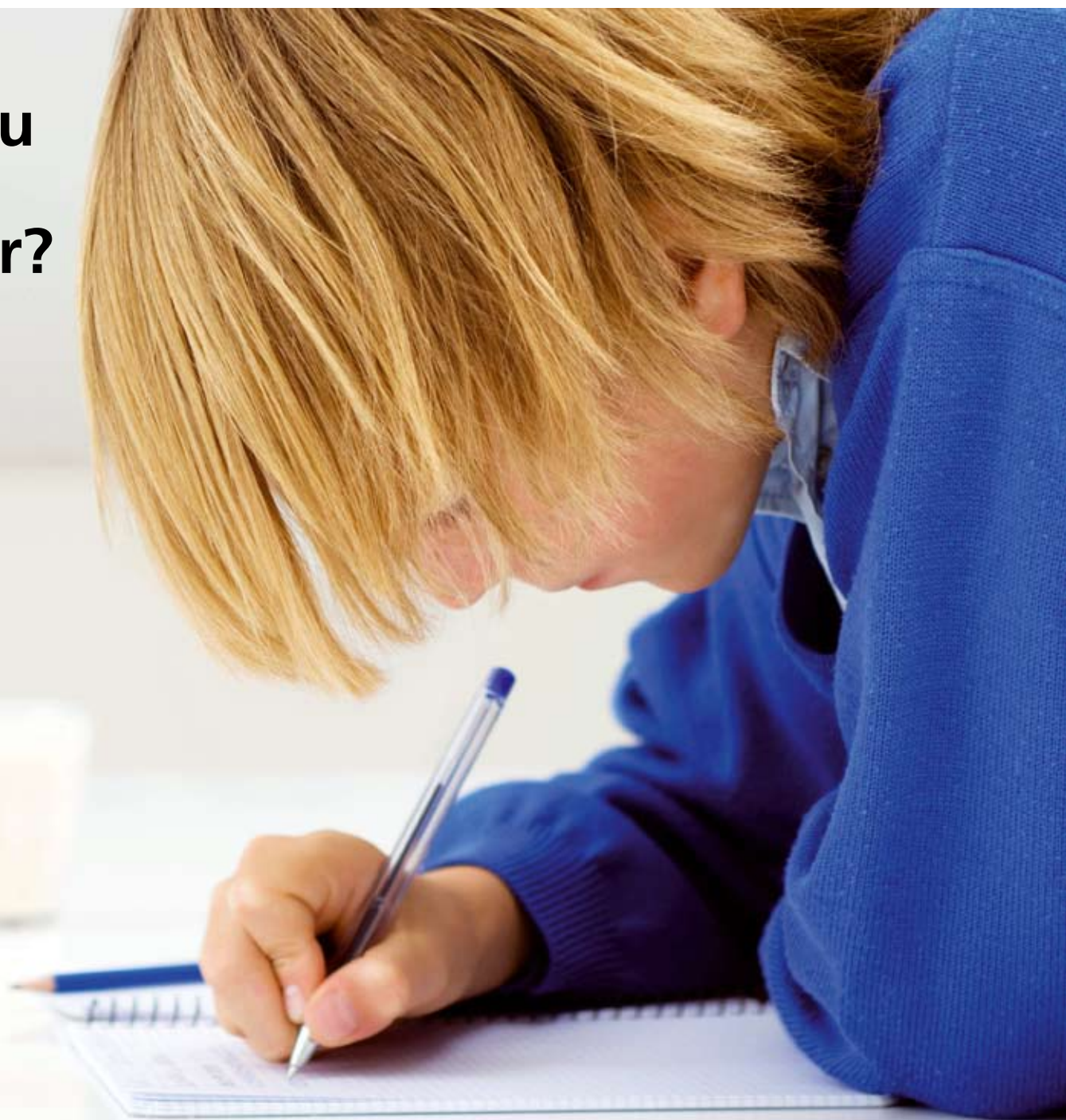

NYVIDEN

| SYDDANSK UNIVERSITET | JANUAR 2008 · NR. 1

Har du lavet lektier?

side 6

Læs også : **Vi køber det gode familieliv | Amerikansk – på dansk | Milliongave til SDU i Sønderborg**
| Stadig masser af strøm på | Når man ikke gør noget | Brug din sproglige mixerpult |

Kvalitetssikring af uddannelse – ja og...???

Ja og...??? Sådan tænker du sikkert, når du hører begrebet "Kvalitetssikring af uddannelse." For du er studerende på Biologi, og det går jo godt, så hvad er det lige, det dér kvalitetssikring har med dig at gøre, er det ikke bare noget bureaukratisk papirusseri, som rektor har fundet på for at være politisk korrekt....?

"Kvalitetssikring af uddannelse" har faktisk rigtig meget med dig som studerende at gøre. For selv om det faglige indhold på dit studie er helt i top, skal vi, som universitet, være sikre på, at tingene uden om også fungerer. Vi skal med andre ord holde øje med, hvor gode vi er til at tage os af vores studerende. Det gælder både, hvordan du bliver behandlet, når du henvender dig til os eller besøger os som kommende studerende, hvordan du bliver modtaget, når du træder ind ad døren som ny studerende, og hvordan vi siger farvel til dig og følger dig på vej som tidligere studerende og færdiguddannet. Derfor har vi for et par år siden sat nogle helt konkrete tiltag i søen. For eksempel skal alle nye studerende inden studiestart modtage en velkomst-informationspakke, som blandt andet indeholder information om studium og om studiekontor, serviceafde-

– Hvert år vurderer vi, om vi har gjort det godt nok, så vi kan udnytte de ting, vi lærer.

ling, IT-afdeling og universitetsbibliotek. Nye studerende skal også have en RUS-håndbog og et introduktionsforløb, hvor de blandt andet bliver introduceret til uddannelsens faglige indhold og får en rundvisning på campus og institut.

Når du evaluerer dit kursus, så skal du kunne være sikker på, at nogen tager hånd om din evaluering. Og når det hele er slut, eksamensbeviset er i vinkel og du er klar til at flyve herfra, vil vi gerne sikre os, at vingerne kan bære. Derfor tilstræber vi, at du som en naturlig del af dit uddannelsesforløb kommer i kontakt med det offentlige og private erhvervsliv. Derudover skal alle sidste-års-studerende blandt andet have tilbud om at deltage

i et informationsmøde om afslutningen på uddannelsen og have informationsfolderen "Nyuddannet – værd at vide".

Hvert år vurderer vi, om vi har gjort det godt nok, så vi kan udnytte de ting, vi lærer, til glæde og gavn for kommende årgange af studerende. Så selvom "Kvalitetssikring af uddannelse" måske nok kan lyde lidt tørt, er det altså en måde at give og sikre dig nogle helt basale ting før, under og efter din tid på Syddansk Universitet.

Af Jens Oddershede, jod@sdu.dk

Indhold

Vi køber det gode familieliv **side 4**

Lektier skaber splid **side 6**

Amerikansk – på dansk **side 10**

Milliongave til SDU i Sønderborg **side 13**

Stadig masser af strøm på **side 14**

Når man ikke gør noget **side 17**

Brug din sproglige mixerpult **side 18**

Kampen om colaen

De danske bryggerier havde rustet sig til kamp, da colaskatten blev ophævet 1. juli 1959. Danske Jolly Cola var parat til at konkurrere med amerikanske Coca Cola

Side 10

Familieforbrug

Vi køber det gode liv
side 4

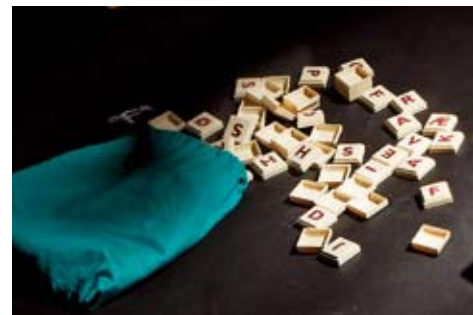
Dagligt drama

Lektier skaber splid
side 6

Alder og udseende

Gammeldags normer
side 14

Sæt ord på

Det gode sprog
side 18

Vi køber det gode familieliv

Danske familier definerer sig gennem forbrug, og det er helt almindeligt at købe sig til følelsen af at være familie, siger SDU-forsker

Hvilken bil kører din nabo i? Står der hver uge en trækasse med økologisk grønt fra Aarstiderne på hans trappetrin? Går hans børn i det rigtige tøj? Og står der Fakta eller Irma på hans kones indkøbsposer?

Du kan sikkert svare på flere af spørgsmålene og har nok også en klar holdning til, om du selv er til økologi og miljøbil eller buræg og benzinslugere.

– Forbrug handler meget om selvfølelse, men det handler lige så meget om signaler. Vi definerer i høj grad os selv og hinanden gennem forbrug. Man kan købe økologi og trælegetøj til sine

børn, fordi man synes, det er godt for dem, men også fordi man vil signalere noget bestemt til omverdenen, siger Jeppe Linnet fra Institut for Marketing og Management på Syddansk Universitet. Han har i årevis fulgt danskernes forbrugsvaner og påbegyndte i sensommeren en ph.d. om danske familiers hverdagsforbrug. Dermed går han imod strømmen af international forbrugsforskning, der ovevejende fokuserer på den enkeltes forbrug.

– Moderne forbrugerforskning er meget fokuseret på individet. Men for en meget stor del af befolkningen er det kun sjældent, det bare er de individuelle behov, der får lov at styre indkøbene.

Mor har god grund til at være glad for penge. Man kan nemlig købe sig til følelsen af at være familie, siger SDU-forsker, der arbejder på en ph.d. om danske familiers hverdagsforbrug. Foto: Scanpix

Når en mand køber bil, skal han tænke praktisk og have familien med på råd. Samtidig skal han tænke over, hvilke signaler det udsender, om der står en Berlingo eller en Audi i carporten. Desuden er det vigtigt, at han har sig selv med som mand. Det er her, selvfølelsen kommer ind i billedet, siger Jeppe Linnet.

Han pointerer, at forskning i hele familier er særlig aktuelt, fordi den klassiske kernefamilie er i opbrud. Man kan ikke længere sige far, mor og søster uden at sige pap-, sted-, eller halv- foran.

– Det er udtalt for sammenbragte familier – og også mange andre familier – at de konstruerer sig selv som familie gennem forbrug. Man går efter følelsen af at være en familie. Og den følelse kan allerbedst skabes gennem forbrug, forklarer Jeppe Linnet, der er uddannet antropolog og som senioranalytiker i en stor international virksomhed har flere års erfaring med at lave markeds- og forbrugsanalyser.

Spænding mellem forkælelse og synd

For at få indblik i hvordan danske familier lever, tænker og ikke mindst forbruger, følger han i øjeblikket fire københavnske familier – fra det, han kalder den øvre middelklasse – på tæt hold. Alle familierne består af far, mor og et teenagebarn, som har to-fire søskende, der enten er biologiske eller sammenbragte.

– Det er tankevækkende, hvor meget forbrug fylder i de samtaler, familierne har. Når de taler oplevelser, handler det ofte om ferie, eller andet, de har købt sig til. Når de omtaler hinanden, er det også noget med, at far er sådan én, der køber alt det nye musik, mor én, der samler på fine indkøbsposer, eller søster én, der er flippet i sin påklædning, siger forbrugerforskeren, der oplever, at begreber som moral og synd spiller en stor rolle i middelklassefamiliens forbrugsvaner.

– Middelklassen er i et moralsk dilemma mellem de muligheder, deres penge og friværdis giver dem for at overforbruge, og så den forpligtelse, de føler for at gøre det rigtige og give de gode værdier videre til deres børn.

Jeppe Linnet, forbrugerforsker.

– Middelklassen er i et moralsk dilemma mellem de muligheder, deres penge og friværdis giver dem for at overforbruge, og så den forpligtelse, de føler for at gøre det rigtige og give de gode værdier videre til deres børn. Det er vigtigt, at stilen er god og billedet udadtil i orden på alle måder. Måske er det derfor, at middelklassen ofte føler sig fanget i den spænding, der er mellem begær og disciplin eller forkælelse og synd. Kommer man til at købe en dyr vare, har man det bedst med at spare på noget andet. Og køber man en flødecake, må man tage en

halv time ekstra på løbebåndet, forklarer Jeppe Linnet.

Gennem samtaler med familierne og de enkelte medlemmer har han opdaget, hvor meget af det enkelte hjemms inventar, der tilhører hele familien. Mange af tingene har det, han kalder uafgjorte former for ejerskab. Det hedder for eksempel ikke fars bil, mors blender eller ungernes PlayStation. Flere ting, end man måske skulle tro, er "vores". Det kan også gælde forældrenes gamle pladesamling, der pludselig står på datterens værelse, eller oldemors gamle gyngestol, som nu er blevet familieej.

– Det hele er med til at vise noget om familiernes værdier og forbrugsmønstre. Og jeg kan se, at der ligger et kæmpestort og uudnyttet markedsføringspotentiale i at lære familierne at kende, siger Jeppe Linnet.

– Min forskning kan derfor bruges til at give reklamebranchen værdifuld viden om, hvordan de kan udnytte familiernes forbrugsmønstre i deres salgsstrategier – eller på den anden side til at hjælpe danske familier med at overleve i forbrugersamfundet uden at blive lokket i fordærv. Men nu forsker jeg jo på Institut for Marketing og Management og ikke Institut for Forbrugerbeskyttelse, smiler han.

Af Dan Hansen, dan@sdu.dk

Lektier skaber splid

Lektier anvendes forkert. De er årsag til skænderi i familien og gør eleven uengageret, viser ny forskning

Scenen er gennem generationer blevet udspillet i utallige hjem. Far, der hen over aftenbordet kigger alvorligt på børnene og stiller det frygtede spørgsmål:

– Har I lavet jeres lektier?

Ude i køkkenet holder mor vejret og glemmer at røre i frikadelfarsen. Ungernes svar afgør, om middagen ender i trusler og skænderi.

Det var i 1814, at børn fik undervisningspligt i Danmark. Siden har stuerne genlydt af barnestemmer, der terpede salmevers, kongerækker og tabeller. Efterhånden kom der også tyske bøjninger og europæiske hovedstæder ind i remserne, men uanset indholdet var konsekvensen den samme. Manglende lektielæsning kostede – enten i form af løftede pegefingre, husarrest eller ørefigner. Og selv om udenadslæren og revselsesretten for længst er afskaffet, er problemstillingen fortsat den samme – lektier, der skal laves, og forældre, der føler sig ansvarlige for, at det bliver gjort. – Det skaber utvivlsomt mange familiekonflikter. Enten fordi børnene har modvilje mod at lave lektierne, eller fordi forældrene ikke har indsigt nok til at hjælpe dem. På Fyn er man endda kommet så vidt, at man tilbyder, at forældre i deres fritid kan få et kursus i dansk og regning, så de bedre kan hjælpe deres børn. Umiddelbart kan det selvfølgelig lyde fornuftigt, men omvendt kommer man til at fokusere endnu mere på lektierne. Og hvem siger i øvrigt, at forældre er gode til at undervise, spørger Flemming B. Olsen.

Han er ansat på Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier ved Syddansk Universitet, hvor han som den første i landet er

ved at afslutte en ph.d.-afhandling, der blandt andet handler om gymnasieelevers oplevelse af lektielæsning.

Selv om Flemming B. Olsen altså først og fremmest ser på emnet ud fra elevens synsvinkel, er han undervejs i sin forskning stødt på mange forældre, der gerne vil diskutere lektielæsning.

– De oplever ofte, at lektierne er kilde til skænderier i familien. I Danmark har vi flere hundrede tusinde studerende, der i gennemsnit får en times lektier for om dagen, så det er mange mandetimer, vi taler om, påpeger Flemming B. Olsen.

Alligevel er der ikke tidligere forsket dybere i, om lektierne har en positiv effekt, og det undrer SDU-forskeren:

– Der findes ingen andre steder i samfundet, hvor man ikke undersøger nytten af så mange arbejdstimer. Og foregik det på arbejdsmarkedet, ville man også interessere sig for det psykiske miljø, vurderer han.

Lektier virker ikke

Når det alligevel ikke sker, skyldes det flere ting, mener Flemming B. Olsen.

– Hjemmearbejde er en indgroet del af det danske skolesystem.

Det er ganske enkelt blevet en tradition, siger han og tilføjer:

– På seminarierne og universiteterne modtager lærerne selvfølgelig undervisning i generel pædagogik. Men man diskuterer ikke formålet med lektier. Desuden er mange af underviserne universitetsuddannede og har selv haft det godt med at lave lektier.

For Flemming B. Olsen er den nuværende lektieform i virkeligheden et levn fra en helt anden tid.

– Hvem har ikke skændtes om lektielæsning? Foregik det på arbejdsmarkedet, ville man interessere sig for det psykiske miljø, påpeger forsker.

Har I så lavet jeres

børn?

– Den afspejler det gamle industrisamfunds mål med skolen. Det er en form for disciplinering, hvor eleverne skulle vænnes til at lave det samme i mange timer. Men det er jo slet ikke den slags kompetencer, vi efterspørger i dag, fastslår forskeren, der selv har stået bag katederet i adskillige år.

Hans konklusion er klar: Lektier virker ikke altid i deres nuværende form. Bortset fra mere ekstreme tilfælde er der heller ingen sammenhæng mellem den tid, eleverne bruger på skolebøgerne derhjemme, og de karakterer, de opnår. Derimod tyder meget på, at forældrenes uddannelse har stor betydning for børnenes præstationer. Og derved kan lektiearbejde være med til at give en social ulighed i skolesystemet.

– Problemet er, at lærerne uddeler lektier kollektivt. Derved bliver det meget stereotyp, og eleven føler sig ikke involveret. Tværtimod bliver hjemmearbejdet først og fremmest lavet af pligt, og det går ud over indlæringsvejen, advarer Flemming B. Olsen.

Han peger på, at det er afgørende, at eleverne føler sig engagerede – ellers øger det også risikoen for skoletræthed.

– I virkeligheden er det ikke så meget anderledes end på andre dele af arbejdsmarkedet. Der interesserer man sig også for, om medarbejderne er motiverede. Derfor er det vigtigt, at vi finder frem til en lektieform, hvor de studerende føler sig som en del af et fællesskab. De skal være aktive og involverede.

Afvekslende opgaver

Men træerne gror trods alt ikke ind i himmelen. Og der er intet i Flemming B. Olsens forskning, som indikerer, at hjemmearbejdet helt burde afskaffes. Hvis det ellers serveres rigtigt, er det nemlig

med til at engagere eleven. Derfor skal formen moderniseres, så lektier ikke så ofte bliver ledsaget af rutine, stress eller dårlig samvittighed

– Lektierne skal sættes ind i en sammenhæng, så eleverne kan se en mening med dem. Nogle studerende kan for eksempel få til opgave at tale med folk på gaden om et bestemt tema, og andre kan udføre et eksperiment, så de lærer om emnet på en ny måde. Gruppe- og projektarbejde er en anden arbejdsform, som mange elever kan lide, og i det hele taget er det vigtigt, at de unge selv kan se en mening med lektieformen. Derfor skal den også være afvekslende og differentieret, så den passer til den enkelte elev. Vi skal altså også tage højde for, at børn og unge lærer i forskellige hastigheder og udvikler sig forskelligt, siger han.

Flemming B. Olsen afleverer sin afhandling om effekten af lektielæsning om få måneder. Titlen er "Lærebøger og læringsrum", og en del af indholdet bygger på data, han har fået fra omkring hundrede gymnasieelever. Nogle af dem har han fulgt i flere år og interviewet undervejs. Han har ligeledes undersøgt en række lærebøger og interviewet elever og lærere om deres holdninger til indholdet.

Selv om han er den første, der forsker i lektier, håber Flemming B. Olsen ikke, at han bliver den eneste.

– Der er brug for mere viden på området, så vi kan udvikle et nyt syn på lektielæsning, siger han.

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

– Men man diskuterer ikke formålet med lektier.

Flemming B. Olsen, forsker

| NA i opløsning | –

– Det er tragikomisk og pinefuldt at se to ellers afholdte personer som Jørgen Poulsen og Lars Kolind være i frit fald i offentlighedens omdømme. Det minder om Fremskridtspartiet i 1995, hvor fremtrædende politikere skændes og slås for åben skærm, og der overhovedet ikke er styr på tropperne. Det ligner faktisk et parti i opløsning.

Troels Mylenberg, leder af Center for Journalistik, til B.T.

| Se mig |

– I dag vil man gerne skabe noget helt fra bunden og vise det frem. "Jeg har noget inden i mig, som er vigtigt" er en holdning, der hører vores tid til. "Se mig" er i virkeligheden det, folk vil sige med penslen.

Johs. Nørregaard Frandsen, leder af Institut for Litteratur, Kultur og Medier til Fyens Stiftstidende om den stigende danske skabertrang

| Djævelske syrebomber |

– Det er afsindigt ætsende, og i det øjeblik den sprænger, er det sandsynligvis kogende varmt. De øjenskader, man får, er uoprettelige. Det er noget djævelskab.

Lektor Ole Wernberg, Institut for Fysik og Kemi, til JyskeVestkysten om syrebomber, som børn selv fremstiller med opskrifter fra internettet

| Far dræber |

– Mændene vælger i desperation at gøre det værste, de kan gøre mod børnenes mor, nemlig at slå hendes børn ihjel, fordi de er så fornærmede, hadefulde eller forurettede. De føler måske, at de ikke får lov at se børnene så ofte, som de gerne vil, og de føler, at der er begået et stort svigt, og at de er den forurettede part.

Jørgen Lange Thomsen, professor ved retsmedicinsk Institut, til Jyllands-Posten om ny SDU-undersøgelse, der viser, at fædre nu begår drab mod egne børn fem gange så hyppigt som mødre

| Flere penge, tak |

– Hvorfor skal de dog holde sig tilbage. Lige nu har de lavtlønnede en forhandlingsposition, hvor selv

Det er kun kort tid siden, at smilene var lige så store som forventningerne i Ny Alliance. Nu ligner det et parti i opløsning, mener leder af journalistuddannelsen på SDU, Troels Mylenberg. Foto: Polfoto.

ufaglærte kan stille lønkrav på grund af mangel på arbejdskraft. Og så kan alle vi kloge hoveder komme og sige, at det er skidt for velfærden. Så skal sosu'en pludselig tænke på samfundsøkonomien i stedet for sig selv?

Asbjørn Sonne Nørgaard, professor ved Center for Velfærdsstatsforskning, til JyskeVestkysten

| Nazister og lus |

– Blandt Nazitysklands mange forbryderiske forskningsprojekter hørte plettyfusforsøgene til de mest centrale – medicinsk, ideologisk og psykologisk.

Therkel Stræde, lektor på Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, om nazisternes kamp mod lus, der også involverede Statens Seruminstitut, til Berlingske Tidende

| Selvmordsaktioner |

– I perioden fra 2001 til i dag er antallet af selvmordsangreb mindst tredoblet i forhold til perioden fra

1968, hvor man begyndte at registrere selvmordsangreb, til 2001. For mig er der ikke tvivl om, at stigningen er bundet til de politikker, vi fører. Krigene i Mellemøsten og Sydasien har været med til at mobilisere indvandrergupper i vestlige samfund til at lave terrorisme i solidaritet med deres ligestillede.

Lars Erslev Andersen, lektor på Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, til Kristeligt Dagblad

| Tro og helbred |

– Vi ved fra amerikanske undersøgelser, at religion ofte kan være en støtte, men i enkelte tilfælde kan troen også være et negativt element. For eksempel hvis patienten tror, at sygdommen er straf fra gud, kan religionen øge risikoen for depression.

Niels Christian Hvidt fra Syddansk Universitets nye Center for Forskning i Tro og Helbred til Nyhedssavisen

| Less is more |

– Vi er opdraget til at elske forbrug, og det er en disciplin, som fylder utrolig meget i vores tilværelse. Men hvor man for et par generationer siden vitterligt manglede ting og ønskede sig ting af nødvendighed, så ønsker vi os i dag genstande, som kan hjælpe os med at håndtere vores overflod. Vi er opdraget til, at mere er bedre, men nu er forbruget i en overgangsfase, hvor vi bevæger os væk fra den indstilling.

Dominique Bouchet, professor, Institut for Marketing & Management, til Kristeligt Dagblad

| Skolelukninger |

– Der er selvfølgelig argumenter som økonomi og faglighed, men skolelukninger er 95 procent politik, og så vil der altid være modsatrettede interesser, der støder sammen.

Poul Erik Mouritzen, professor ved Institut for Statskundskab, til Ritzau

Amerikansk – på dansk

Nyt forskningscenter skal undersøge, hvordan mødet mellem dansk og amerikansk kultur er foregået i efterkrigstidens Danmark

Coca Colaen kom sent til Danmark, og da den endelig dukkede op, var det i selskab med danske Jolly, som hurtigt blev den mest populære i kassen.

De danske bryggerier havde nemlig tidligt fornemmet, at den amerikanske sodavand kunne blive en hård konkurrent. Gennem lobbyarbejde lykkedes det dem i første omgang at få indført en særlig colaskat, hvor colaen blev beskattet som øl, og det afholdt i flere år The Coca Cola Company fra at etablere sig i Danmark.

Men amerikanerne blev ved at presse for at få skatten væk, så også Danmark – som det sidste land vest for Jerntæppet – kunne smage the American Way of Life, og bryggerierne valgte derfor en ny taktik: De gik sammen om at opfinde Jolly Cola.

Så da colaskatten blev ophævet den 1. juli 1959, var danskerne helt klar til at konkurrere med amerikanerne.

– Kampen om det danske colamarked er et godt eksempel på et kulturmøde, hvor økonomi og politik har spillet afgørende roller, siger professor Klaus Petersen fra Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse på Syddansk Universitet.

Han er sammen med sin kollega, lektor Nils Arne Sørensen gået i gang med at undersøge Coca-Coloniseringen af Danmark, og deres arbejde foregår i et helt nyt regi: Et forskningscenter som i de næste tre år sætter fokus på, hvordan to kulturer, den danske og den amerikanske, mødtes i Danmark i årene 1945-1975.

FAKTA

Amerikaniseringsprocesser i Danmark

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation har bevilget 6,45 millioner kroner til dannelsen af et forskningscenter, som skal undersøge amerikaniseringsprocesser i Danmark cirka 1945-1975.

Projektleder er lektor Nils Arne Sørensen, Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse på Syddansk Universitet. Han er halvvejs igennem et etårs gæsteforskerat i USA, hvor han netop underviser i amerikaniseringen af Europa.

Styregruppen for forskningscentret består af: Nils Arne Sørensen, lektor Dorthe Gert Simonsen, Københavns Universitet, lektor Søren Hein Rasmussen, Aarhus Universitet og professor Klaus Petersen, Syddansk Universitet.

Forskning i den bløde magt

De to SDU-historikere har længe ment, at der er behov for at forske i, hvordan amerikanske kultur- og forbrugsmønstre har påvirket os.

For nogle år siden sagde de ja til at deltage i en konference i Oxford om amerikanisering og anti-amerikanisme i Europa, men da de skulle til at udarbejde deres danske bidrag, opdagede Klaus Petersen og Nils Arne Sørensen, at der ikke fandtes særlig mange studier om amerikaniseringsprocesser i Danmark. Herhjemme havde forskerne koncentreret sig om den hårde magt: udenrigs- og sikkerhedspolitikken, og ladet andre europæiske lande om at

De danske bryggerier havde rustet sig til kamp, da colaskatten blev ophævet 1. juli 1959. I flere år var danske Jolly Cola mere populær end Coca Cola.
Foto: Scanpix

I 1953 indførte Danmark en særlig colaskat på en krone pr. liter, og først da den blev ophævet seks år efter, kom Coca Colaen til Danmark. Foto: Scanpix.

udforske den tiltrækningskraft og den store indflydelse, som USA har haft inden for mere bløde magtområder som kultur, uddannelse, forbrug, økonomi og erhverv. Men det skal det nye forskningscenter rette op på. Kampen om colaen er således kun ét ud af elleve projekter, som vil blive gennemført i de kommende år.

Ph.d.-studerende og seniorforskere fra Syddansk, Aarhus og Københavns universiteter vil blandt andet studere cowboybuksernes danske historie, amerikansk indflydelse på det danske sprog, studierejser til USA, amerikansk kulturdiplomati og amerikanisering af dansk samfundsforskning.

Centret har valgt at koncentrere sig om fire temaer: Hjemmet/familien, kulturen, dannelsen samt erhverv/økonomi, og i løbet af de kommende år vil der blive

– Kulturmødet mellem Danmark og USA er jo langt hen ad vejen succesfuldt, så det vil derfor være givtigt for samfundsdebatten at få beskrevet, hvad der er lykkedes, og hvorfor det er lykkedes.

Klaus Petersen, professor

holdt workshops og seminarer for etablerede forskere, som har studeret påvirkningen fra USA. Det er meningen, at dette arbejde skal munde ud i fire antologier – en for hvert af centrets temaer. – Vi regner med at kunne skabe overblik og sammenhæng i de danske bidrag inden for et internationalt forskningsfelt, hvor

Danmark er kommet sent med. Vi har i dag den fordel, at vi kan lade os inspirere af studier i udlandet, og at vi kan trække på den internationale forskning i amerikanisering, siger Klaus Petersen.

Ud over antologierne vil en række af forskningsprojekterne kaste bogudgivelser af sig, men det ligger også i kortene, at der skal udgives et samlet oversigtsværk om amerikaniseringen i Danmark samt en lærebog for gymnasieelever.

Vinklen er ændret

I de tidligste europæiske studier blev amerikaniseringsprocesserne anskuet som en form for kulturimperialisme, som USA rullede ud over andre lande. Men siden 1990'erne har forskerne i højere grad analyseret processerne som kulturmøder, hvor de to parter har forskellige ressourcer og styrker.

– Når vi i dag diskuterer kulturmøder, handler det ofte om problematiske møder mellem to kulturer, men kulturmødet mellem Danmark og USA er jo langt hen ad vejen succesfuldt, så det vil derfor være givtigt for samfundsdebatten at få beskrevet, hvad der er lykkedes, og hvorfor det er lykkedes, mener Klaus Petersen.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

Milliongave til SDU i Sønderborg

BHJ-Fonden støtter uddannelse og forskning med en række priser, som vil blive uddelt til studerende og ansatte i Sønderborg.

Studerende og medarbejdere på Syddansk Universitet i Sønderborg kan i de kommende år se frem til kontante belønninger for deres indsats.

BHJ-Fonden – Svend Beck, Peter Holm og Vagn Jacobsens Almene Fond – har besluttet at støtte uddannelse og forskning med en række priser, som vil blive uddelt hvert år i de kommende fem år. Sammenlagt er der tale om en donation på fem millioner kroner.

Fonden har samtidig besluttet se positivt på ansøgninger om støtte til forskningsprojekter, til indkøb af udstyr og til nyuddannede, der vil arbejde videre med en god idé, som de har undfanget i studietiden. Denne støtte kan udgøre op til en million kroner om året i de næste fem år. – Universitetet i Sønderborg er hele Sønderjyllands, og vi ser det som vores for-

nemteste opgave at være med til at støtte udviklingen i landsdelen, siger direktør Vagn Jacobsen.

Sammen med Svend Beck og Peter Holm etablerede han i 1966 virksomheden BHJ Holding, som har haft en betydelig rolle i den internationale kødindustri.

I 1983 stiftede de en erhvervsdrivende fond, som mistede sit hovedformål, da virksomheden i 2004 blev solgt. De tre stiftere omdannede derfor fonden til en almennyttig fond, som støtter humanitære, kulturelle og almene formål.

– Det er en utrolig flot og helstøbt gave, som støtter op om alle universitetets aktiviteter i Sønderborg. Vi får mulighed for at fortsætte den positive udvikling, som campus Sønderborg er inde i, siger rektor Jens Oddershede og tilføjer, at lignende donationer ikke findes i de andre byer, hvor Syddansk Universitet har campus. Donationen fra BHJ-Fonden er udformet, så både medarbejdere og studerende tilgodeses. Der vil hvert år blive uddelt

en forskerpris på 100.000 kr. og to undervisningspriser på hver 50.000 kr. – en til undervisere på ingeniørstudiet og en til undervisere på de samfundsvidenskabelige og humanistiske studier.

Priser til studerende

Tre andre priser vil gå til studerende, der er ved at afslutte en uddannelse. Der gives således hovedopgavepriser på 25.000 kr. til studerende på bachelor/diplomstudiet, på kandidat/masterstudiet samt på HD og andre deltidsuddannelser.

BHJ-Fonden vil ligeledes støtte studerende, der ønsker at gå på et kandidat- eller masterstudium. Derfor oprettes seks scholarships á 40.000 kroner. De fordeles med tre til ingeniørstudiet og tre til samfundsvidenskab/humaniora.

Scholarship-programmet omfatter også mulighed for økonomisk støtte til studier i udlandet. Der er tre scholarships á 40.000 kr., som fordeles til studerende fra ingeniør-, samfundsvidenskabelige og humanistiske studier.

Endelig vil fonden delfinansiere et ph.d.-stipendium med 200.000 kr. pr. år.

De første prisuddelinger finder sted i begyndelsen af februar, hvor BHJ-Fonden kan fejre sit 25 års jubilæum.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

Direktør Vagn Jacobsen foran Alsion i Sønderborg, som i de kommende fem år vil nyde godt af BHJ-Fondens støtte til forskning og undervisning. Foto: Damm Kommunikation.

Stadig masser af strøm på

Vi går efter helt bestemte ting, når vi vurderer ældres alder. Samtidig betyder udseendet noget i forhold til, hvor gamle vi bliver

Du kan farve dit hår, få fyldigere læber eller fedtsugninger.

Men det, som virkelig betyder noget, når andre skal bedømme din alder, er udtrykket i dine øjne.

Det er en af konklusionerne i en ph.d.-afhandling om visuel aldring, som Helle Rexbye netop har afsluttet ved Syddansk Universitet.

Undervejs har hun præsenteret 7518 fotos af ældre danskere for flere grupper, der skulle vurdere den enkeltes alder.

Her viste det sig, at øjnene var det, som hver enkelt i grupperne tillagde mest betydning. Indeholdt blikket liv, blev personen typisk vurderet til at være yngre – også selv om vedkommende eksempelvis havde tabt håret.

Efter øjnene er rynker på halsen og i ansigtet vigtige markører, når vi skal sætte alder på andre, og dernæst kommer pigmentforandringer.

– Oprindeligt troede jeg, at bedømmerne ville se på, om personen virkede syg. Men i stedet fokuserer de meget på, om vedkommende via sit blik og øvrige udstråling signalerer aktivitet, fortæller Helle Rexbye.

Hun havde i alt tre grupper til at aldersbestemme personerne – nemlig en række mandlige pædagogstuderende, der altså til daglig har fokus på børn, en gruppe sygeplejersker samt en udvalgt skare ældre kvinder, der typisk var jævnaldrende med dem, der var til bedømmelse.

– På den måde var vi dækket så bredt ind som muligt, både med alder og køn, og det tankevækkende var, at alle tre grupper var meget enige i deres vurderinger, fortæller Helle Rexbye.

Til gengæld har det slået hende, at der fortsat hersker meget stramme normer for, hvordan ældre bør klæde sig.

– Det viste sig, at bedømmerne uanset deres egen alder og baggrund alle tolkede de ældre ind i nogle kategorier, der svarer til, hvad deres egne bedsteforældre levede efter. For eksempel var der et billede af en 73-årig kvinde, som var iført jeans, blå bluse med almindelig halsudskæring, sort bælte og sorte sko med medium høje hæle. Hende reagerende

næsten alle informanterne negativt på. De syntes, at kvinden forsøgte at klæde sig yngre end det, som svarede til hendes alder, og

| – For eksempel var der et billede af en 73-årig kvinde, som var iført jeans, blå bluse med almindelig halsudskæring, sort bælte og sorte sko med medium høje hæle. Hende reagerende næsten alle informanterne negativt på.

Helle Rexbye, forsker

det opfattede de som en slags snyd, siger Helle Rexbye og fortsætter:

– Det handler også om, at vi ikke vil have, at ældre kvinder er forfængelige og fortsat signalerer seksuel aktivitet.

At næsten alle blandt de adspurgte så vurderede den pågældende til at være 10 år yngre end hendes rigtige alder, nævnes blot for fuldstændighedens skyld.

Men netop fordi vi ellers taler om, at aldersgrænserne i disse år brydes ned, og folk selv kan vælge, hvilken type de vil være, havde SDU-forskeren forventet, at omgivelserne også gav de ældre større spillerum.

– Men vi har fortsat nogle snævre rammer for, hvordan ældre må se ud. De må for eksempel heller ikke have tøj i stærke farver. Og hvis disse rammer brydes, opfatter vi det som om, at den pågældende ikke vil stå ved sin alder og ældes med værdighed, siger Helle Rexbye og tilføjer:

– Det bliver interessant, når 68-generationen snart kommer i pensionsalderen. De vil næppe klæde sig efter de samme regler som deres egne bedsteforældre.

Ansigt afgør levealder

Helle Rexbye er selv uddannet cand.mag. i kulturformidling og har desuden en uddannelse som sygeplejerske. Denne tværfaglighed går i høj grad igen i hendes ph.d.-afhandling, som består af fire delprojekter. Undervejs har hun haft tre forskellige vejledere, nemlig lektor

Der skal være liv i øjnene, og den ældre skal signalere aktivitet, når vi bedømmer vedkommendes alder. Til gengæld er vores holdning til påklædning fortsat meget gammeldags.

Foto: Scanpix.

Jørgen Povlsen, der forsker i aldring ud fra en humanistisk indgang samt kunsthistorikeren Jørn Guldberg og professor i epidemiologi Kaare Christensen – alle fra Syddansk Universitet.

Sammen med flere andre forskere bistod Kaare Christensen blandt andet under den del, hvor Helle Rexbye undersøgte, om der er en sammenhæng mellem, hvor gamle folk ser ud, og hvor længe de lever.

Med sine 115 år blev Christian Mortensen verdens ældste mand. Han emigrerede til USA, hvor han det meste af tiden ernærede sig som arbejdsmand.

Foto: Scanpix.

– Og det er der. Folk, der ser yngre ud end deres jævnaldrende, har også gode chancer for at leve længere, fortæller Helle Rexbye.

I alt fik 1826 tvillinger over 70 år vurderet deres alder, og forskerne fulgte dem derefter i to år. Da de efterfølgende gennemgik de dødsfald, som var sket i den pågældende periode, viste der sig en klar tendens. Den tvilling, som var bedømt til at være ældst, var også død først. I de situationer, hvor den ene tvilling eksempelvis var skudt til at være mindst to år

ældre end den anden, var det i 73 procent af tilfældene også den "ældste", der var død.

Der er altså en forbindelse mellem vores udseende og vores dødelighed. Ser man ældre ud, end man er, er der også en højere risiko for at dø og omvendt.

– Det er jo interessant af flere årsager. Hidtil har vi blot betragtet det som noget positivt, hvis en person ser yngre ud end sin alder. Men nu ved vi, at der ud fra en lægelig vinkel er en reel sammenhæng mellem et ungdommeligt udseende og

helbredet. Og samtidig er der så andre dele af min forskning, der peger på, hvad det er for ting, vi vægter, når vi vurderer alderen på en person, siger Helle Rexbye. De forskellige resultater fra hendes afhandling er publiceret i en række internationale tidsskrifter – nemlig "Age and Agening", "Gerontology" samt "International Journal of Agening and Late Life".

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

Når man ikke gør noget

Erhvervsjurist Camilla Hørby Jensen har forsket i, hvordan man kan miste sine rettigheder på grund af passivitet

Camilla Hørby Jensen, adjunkt fra Juridisk Institut, har i flere år forsket i passivitet. Hendes ph.d.-afhandling er netop udkommet som bogen "Retsfortabende passivitet – hvorfor, hvordan, hvornår" på Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Passivitet betyder nemlig, at man risikerer at miste sine rettigheder, selv om den lovbestemte frist for forældelse endnu ikke er udløbet. Og det beror langt hen ad vejen på et skøn fra domstolene, om bestemte rettigheder og tilgodehavender skal bortfalde, fordi den, der har rettigheder eller penge til gode, ikke har gjort krav på dem inden for rimelig tid.

– Det er almindelig anerkendt, at der gælder en ulovfæstet grundsætning eller en standard om passivitet i dansk ret, og retspraksis henviser da også flere steder direkte til en sådan. Men den nærmere udformning og det mere præcise indhold er ikke altid klart, siger Camilla Hørby Jensen, som har tygget sig igennem stribevis af domme for at få mere systematisk viden om passivitet.

– Det er sjældent, at passivitet gøres gældende af den sagsøgte som et primært anbringende, men det kom bag på mig, at passivitet optræder i rigtig mange tilfælde, og derfor er det vigtigt at få fremhævet de forskellige elementer af passivitetsspørgsmålet, siger hun.

Det er eksempelvis blevet vurderet som passivitet, at en arbejdsgiver ventede ni dage med at bortvise en medarbejder, som havde kastet en potteplante efter ham. Medarbejderen skulle have været bortvist med det samme, for når der gik så lang tid, havde medarbejderen ikke grund til at forvente så store konsekvenser af sin handling.

Til gengæld blev det ikke betragtet som passivitet, at en bank henvendte sig til en låntager og krævede resten af de penge, som ikke kom ind ved en tvangsauktion 18 år tidligere.

– I de domme jeg har set, er det grundlæggende de samme forhold, der lægges vægt på: Er skyldneren i god tro? Har ham, der har kravet, kendskab til kravet? Har ham, der skylder, indrettet sig på, at der kunne komme et krav eller ej?, siger Camilla Hørby Jensen.

Hun mener, at det vil være svært at sætte de uskrivne regler om passivitet ind i en lov, som kan gøres operationel.

– Styrken ved passivitetsgrundsætningen er, at den kan fungere som et ulovfæstet supplement til de forskellige lovregler, der findes om tab af rettigheder som følge af passivitet, for eksempel den nye forældelseslov, siger hun.

Loven, der træder i kraft 1. januar 2008, forkorter forældelsesfristerne. I dag må en kreditor se langt efter sine tilgodehavender efter 5 år, hvis der er tale om regninger, skatter eller andre af dagliglivets fordringer, og 20 år, hvis der er tale om lån eller gæld, som er fastslået ved dom eller forlig. Disse frister skæres nu ned til 3 og 10 år.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

Brug din sproglige mixerpult

Hvorfor skriver du, som du gør? Og hvordan kan du gøre det bedre? Sprogforsker og praktiker fra Syddansk Universitet viser hvordan i en ny håndbog

Vil du skrive objektivt, personligt eller dynamisk? Man kan skrue op og ned for de forskellige signaler, som en tekst sender. Vel at mærke hvis man kender det danske sprog, de forskellige genrer og det rum, som en tekst skal virke i.

Det handler sprogmanden Thomas Hestbæk Andersen om. Sæt ord på! er en håndbog til professionelle skribenter og dem, der gerne vil i gang.

Den 32-årige lektor i dansk virksomhedskommunikation på Syddansk Universitet vil lære os at blive bevidste om sproget og præcise i vores ordvalg, så vi kan skrive nuanceret og vælge de rigtige ord til vores budskaber. Samtidig vil han gerne give os et fagligt grundlag for at diskutere, hvad vi gør og hvorfor.

Som forsker og praktiker har Thomas Hestbæk Andersen et ben i hver lejr. I ti år har han ind imellem at studere, forske og undervise planlagt kampagner og skrevet tekster for alt fra små håndværksmestre til store organisationer. Så han ved både hvordan man skriver en ph.d. og en brochure for en malermester. Det vil han gerne lære fra sig.

Kend spillereglerne

– Det danske sprog er fantastisk mangfoldigt. Vi kan sige det samme på utrolig mange måder. Men vi kan kun en lille smule i én

tekst. Jo mere vi ved om, hvor stort det sproglige potentiale er, jo bedre vælger vi i forhold til, hvem vi selv er, hvad vi vil, og hvem vores modtagere er. Det er ligesom med vejret. Alt er muligt, sne, regn, sol og frost, men ikke på én gang. Vi kan godt have sne og sol, men ikke varme og frost, siger Thomas Hestbæk Andersen.

Derfor er det vigtigt at kende ord og grammatiske konstruktioner og at kende spillereglerne.

– Vi skal have styr på de vigtigste dimensioner i sproget, hvis vi vil skrive ordentlige tekster. Når vi har det, kan vi argumentere for, hvorfor vi skriver, som vi gør. En assistent i et reklamebureau lærer ikke noget af, at du siger: 'Jeg synes ikke, at du har ramt rigtigt.' Men hvis du siger: 'Hvis du gør dit sprog mere dynamisk, eller...' så handler det ikke om at føle, tro eller mene, men om saglige argumenter, siger han.

Vi forandrer sproget

Som forsker har Thomas Hestbæk Andersen skrevet bogen, fordi han gerne vil give læserne et fagligt grundlag at arbejde ud fra.

– Der er for meget synes, føle og mene, når man snakker tekster. Med hele mit videnskabelige apparat har jeg analyseret mig igennem en hel masse tekster og destilleret en idé om den gode tekst. Min praktiske tæft og min viden om for eksempel salgsbreve, der

Sprogforsker Thomas Hestbæk Andersen har bogstaver og ord i sin hule hånd og fortæller os andre, hvordan vi kan jonglere med dem i sin nye bog Sæt ord på! Foto: Hung Tien Vu.

virker, gør, at jeg kan beskrive, hvordan et godt salgsbrev ser ud, siger han.

Praktikeren Thomas Hestbæk Andersen er vildt irriteret over mange af de bøger, han har set om tekstforfatning. Dem med fem tommelfingerregler, som er baseret på, om man tror på dem eller ej.

– Stort set alle bøger bygger på 'Gør, gør ikke,' og at man aldrig må skrive 'man' eller bruge passivkonstruktioner. Som forsker siger jeg, at passivformer eller 'man' var forsvundet, hvis vi ikke havde brug for dem. På samme måde som at konjunktivformen 'Kongen længe leve' stort set er forsvundet.

Ud af elfenbenstårnet

I bogen minder han om, at al kommunikation er en dialog, der foregår i et rum, og at man altid skal medtænke, både hvem afsenderen og modtageren af budskabet er.

– Du kan ikke bare jage en kanyle i din modtager og i ufortyndet form overføre dit budskab. Skriv en tekst som modtageren vil lægge mærke til og skriv på en måde, som er troværdig mod dig selv.

– Du kan ikke bare jage en kanyle i din modtager og i ufortyndet form overføre dit budskab.

Thomas Hestbæk Andersen, sprogmand

Vi skal ikke love guld og grønne skove, hvis vi ikke kan tilbyde det, for så mister vi vores troværdighed, siger han.

Bogen rummer også en sprogscole-del og beskriver, hvordan den sproglige mixerpult skal være indstillet til forskellige teksttyper.

Og man kan læse om det karakteristiske sprog i forskellige genrer som reklamer, slogans, tekst på web og i e-mails, breve, fagtekster og journalistiske tekster.

Men hvor bliver kreativiteten af, hvis alle skribenter skal følge nogle opskrifter?

– Den kan bestå i nogle gange at bryde reglerne. Men bryd dem bevidst, så du ikke laver nogle ærgerlige sprogvalg, der står i vejen for budskabet, siger sprogmanden.

Thomas Hestbæk Andersen mener, at

bogen udfylder et tomrum, set både med praktikeren og forskerens øjne. Han sender hermed en bid af sprogforskningen ud af elfenbenstårnet.

Af Lis Agerbæk Jørgensen, laj@dbmail.dk

FAKTA

Ord på forskeren

Thomas Hestbæk Andersen er ph.d. og lektor i dansk virksomhedskommunikation ved Syddansk Universitet. Han har i ti år desuden skrevet og kommunikeret for virksomheder og organisationer som Fionia Bank, KMD, DGI, HK og Region Syddanmark.

Sæt ord på! er på 272 sider, med mange illustrationer, og fra Syddansk Universitetsforlag.

**INVESTÉR I DEN VIGTIGSTE
SYVENDEDEL AF DIN KROP**

Tag en efter- eller videreuddannelse

Modsat vin bliver viden ikke bedre med alderen (når vi ser bort fra evnen til at huske salmevers og kongerækken). Derfor må du investere i ny viden, hvis du vil udvikle din karriere og dit job. Ring 65 50 10 54 og få vores store efter- og videreuddannelseskatalog. Eller læs videre på www.sdu.dk/efteruddannelse. Alt andet er hovedet under armen.

 SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Foto: Hung Tien Vu.

Anderledes forelæsning ▲

Forleden besøgte det kendte persiske orkester Moon Orchestra Syddansk Universitet i Odense. Musikkerne afholdt en workshop for universitetets arabiskstuderende samt studerende

fra Det Fynske Musikkonservatorium om persisk/ mellemøstlig musik. Det blev en anderledes forelæsning, hvor de studerende spillede på instrumenter som santor, kakamche, tonbak og ney.

Mellemøstlig musik kan ellers være ganske svært tilgængelig for vesterlændinge. Men ved at introducere de studerende til musikkens grundbegreber og give dem mulighed for selv at prøve instrumenterne fik de studerende en bedre forståelse for de fremmede rytmer. Og at det skete i samarbejde med musikkonservatoriet var et forsøg på at skabe kontakt mellem studerende fra forskellige institutioner, der kan have gensidig glæde af et samarbejde.

Efter undervisningen sluttede Moon Orchestra dagen af med en lille koncert.

Ph.d. i kreative forløb ▼

Der findes mange måder at arbejde på, når man beskæftiger sig med design. Nogle er mere effektive og hensigtsmæssige end andre – og nu er det beskrevet, hvilke det drejer sig om.

Chris Heape fra Mads Clausen Institut ved Det Tekniske Fakultet på SDU

har forsvaret en ph.d. om studerendes arbejdsproces i forbindelse med udførelse af designopgaver. Forskningen – der viser, at det ikke er hensigtsmæssigt at bruge kassemodeller i designprocessen – skal blandt andet bruges til at udvikle ingeniøruddannelser, der handler om design. Derudover vil erhvervslivet kunne bruge resultaterne i forbindelse med innovationsprocesser i virksomheder, der arbejder med produktudvikling.

Forsvaret var det første i Campus Sønderborgs nye lokaler i Alsion.

To forskere fra SDU får**DM's forskningspris ➡**

Dansk Magisterforenings forskningspriser er i år vundet af en kemiker og en sociolog. Begge forskere er ivrige fortalere for grundforskning, de er efterspurgt praktikere – og de kommer begge fra Syddansk Universitet.

Professor Jesper Wengel fra Institut for Fysik og Kemi har fået prisen for sin naturvidenskabelige forskning, mens professor Dominique Bouchet fra Institut for Marketing & Management har fået prisen for sin grænseoverskridende forskning.

Dansk Magisterforening indstiftede sin forskningspris sidste år for at skabe

Professor Jesper Wengel (t.v.) fra Institut for Fysik og Kemi har fået prisen for sin naturvidenskabelige forskning, mens professor Dominique Bouchet fra Institut for Marketing & Management har fået prisen for sin grænseoverskridende forskning.

opmærksomhed om den forskning, som ikke umiddelbart har et synligt mål eller giver afkast. Og årets to prismodtagere beskrives både som ivrige fortalere for den fordomsfri udforskning og som praktikere, der i udsøgt grad er i stand til at gøre deres forskning relevant for det omgivende samfund.

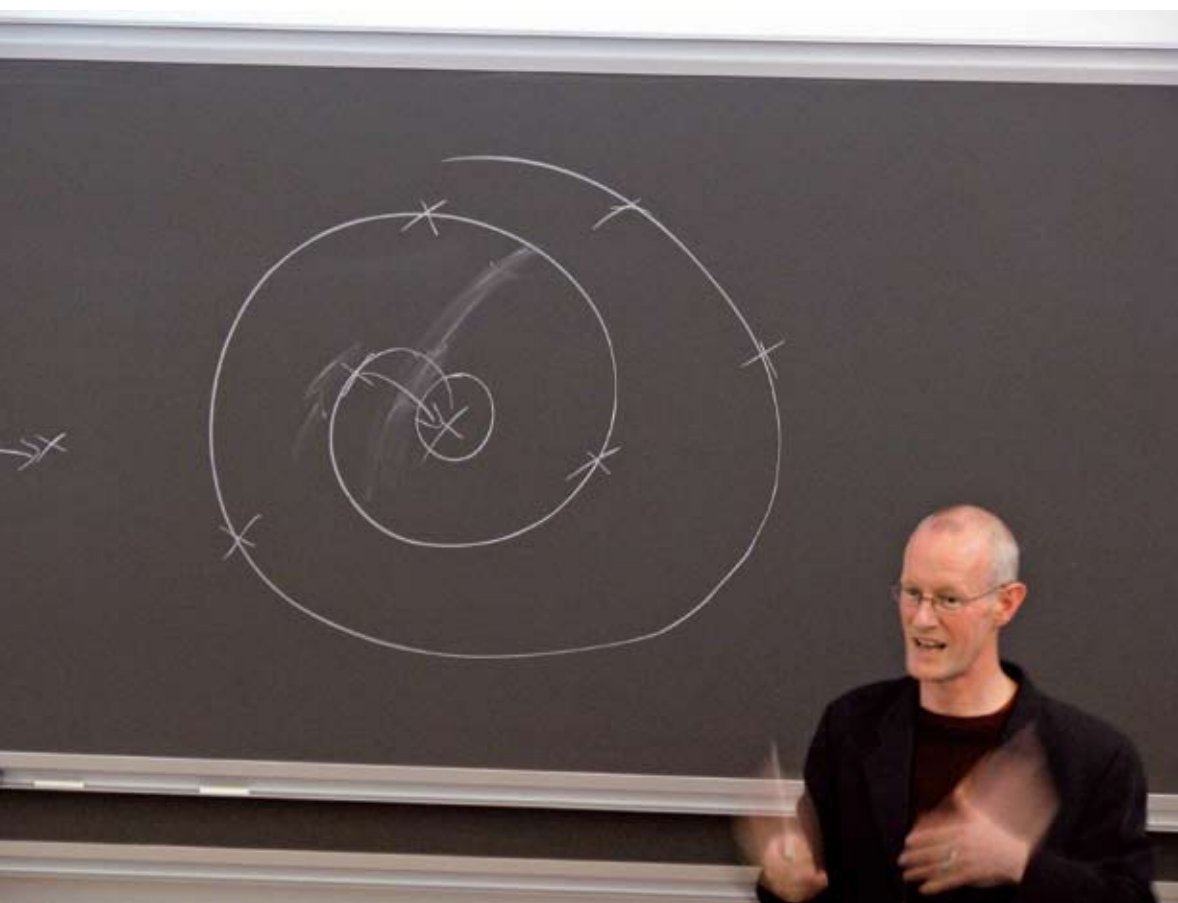
Med hver pris følger foruden æren også 50.000 kroner.

Webforedrag for Børsen

Omkring 60 virksomheder så med, da professor Jan Stentoft Arlbjörn og ph.d.-studerende Dennis van Liempd fra Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse ved Syddansk Universitet for nylig gav et live foredrag via webcam.

Det var dagbladet Børsen, som havde arrangeret web-foredraget. De to forskere talte om temaet "Corporate Social Responsibility" – altså om de etiske problemer, der kan opstå for danske virksomheder, der outsourcer produktionen til lande som Indien og Kina, der blandt andet er kritiseret for børnearbejde og farligt arbejdsmiljø.

Chris Heape fra Mads Clausen Instituttet ved Det Tekniske Fakultet på SDU har forsvaret en ph.d. om studerendes arbejdsproces i forbindelse med udførelse af designopgaver. Foto: SDU.

Tidlige julegaver –

Seks studerende fra Syddansk Universitet fik tidlige julegaver i år, da ingeniør Jørgen Klampe midt i december gæstede Syddansk Universitet for at overrække rejslegater.

Det er Direktør Peder Mortensen og Hustru Marry Mortensens Fond, som pengene stammer fra, og de udvalgte skal bruge legaterne til hjælp til studieophold i henholdsvis USA, Canada, Irland og Tjekkiet.

– Vi har mange studerende, som gerne vil ud at rejse, men som har brug for støtte. Derfor er der også stor konkurrence om legaterne, og vi er glade for, at Jørgen Klampe fortsat vil begunstige vores studerende, sagde rektor Jens Oddershede ved overrækkelsen.

Sportsfolk er superstuderende

En ny undersøgelse på Syddansk Universitet viser, at de mange elitesportsudøvere, der er tilmeldt universitetet via ordningen Syddansk Elite, klarer livet som studerende til UG. Syddansk Elite hjælper sportsfolkene med at kombinere en krævende sportskarriere med en uddannelse på universitetet. Mere end 70 elitesportsudøvere og -trænere studerer under Syddansk Elite.

Undersøgelsen afslører, at sportsfolkene i Syddansk Elite ikke alene præsterer i sportshallen og på grønsværen, men også ved det grønne bord. For mens en gennemsnitlig studieaktiv studerende på universitetet opnår 49 af de såkaldte ECTS-point om året, opnåede sportsfolkene i Syddansk Elite, der studerede hele sidste studieår, i snit 52 point. Et studieår er normeret til 60 ECTS-point, der opnås på baggrund af beståede eksamener og opgaver.

Projektleder i Syddansk Elite, Jens Franck, er overrasket og imponeret over resultatet. Han forklarer det med, at sportsfolkene er ambitiøse, målrettede og vant til at præstere, og derfor klarer de sig godt, når bare de får hjælp til at løse de praktiske problemer i hverdagen på universitet.

Tyve millioner til tvillingeforskning

Det danske Tvillingregister ved Syddansk Universitet modtager en bevil-

De seks studerende i selskab med ingeniør Jørgen Klampe, der repræsenterer fonden. Foto: Martin Vikkelsø.

ling på 20 millioner kroner, som skal bruges til udstyr, så forskerne ved registeret kan indsamle blodprøver fra hovedparten af tvillingerne.

Det er videnskabsminister Helge Sander, som har tildelt pengene via en pulje, der er afsat til investeringer af særlige kostbare apparater, databaser og forsøgsanlæg.

– Tvillingregisteret er en enestående internationalt anvendt databank, som har været udgangspunkt for ny viden om sundhedsforhold og sygdomsårsager. En udbygning af registeret med blodprøver vil give mange nye forskningsmuligheder, siger Helge Sander. En vurdering, som professor Kaare Christensen selv sagt er enig i. Han er daglig leder af Det Danske Tvillingregister.

– Det er vigtigt, at der også kan indgå biologiske data i vores tvillingeregister. Så kan vi kombinere de enorme ressourcer af epidemiologiske og kliniske data med de mange biologiske målinger, som er mulige på grund af den bioteknologiske udvikling, siger Kaare Christensen.

Det Danske Tvillingregister er verdens ældste og mest komplette. Da registeret for tre år siden fejrede 50 års jubilæum, var mere end 73.000 sæt nulevende og afdøde tvillinger – altså over 146.000 personer – registeret. Tvillingerne udgør et enestående

materiale, når det gælder om at finde årsager til de sygdomme, der findes i befolkningen. Forskerne kan både trække på enæggede par med identiske gener samt tvæggede, der kun har 50 procent identiske gener. Og da Det Danske Tvillingregister følger personerne i mange år, har de ansatte desuden gode muligheder for at vurdere, hvilke lidelser der er arveligt betingede, og hvad der skyldes miljø. En af registerets mest omfattende undersøgelser handler desuden om aldring, og hvorfor vi ældes forskelligt.

Biotekpris til ung forsker ▼

Dansk Bioteknologisk Selskab har tildelt Blagoy Blagoev, lektor ved Institut for Biokemi og Molekylær Biologi på Syddansk Universitet, "Bioteknologi-

prisen for unge forskere 2007". Prisen tildeles unge forskere, som har publiceret, patenteret eller på anden måde formidlet videnskabeligt arbejde af høj kvalitet og betydning. Med prisen følger et diplom og en pengegave på kr. 10.000.

Blagoy Blagoev har på Syddansk Universitet udviklet en metode til at undersøge celler og proteiner ved hjælp af teknikken kvantitativ massespektrometri. Forskningen har resulteret i en række publikationer. Efter sin ph.d.-grad i 2003 har Blagoy Blagoev fortsat sin produktive forskning inden for feltet kvantitativ proteomics med flere betydningsfulde opdagelser af de tidligste fænomener i cellens såkaldte signal transduktion. I alt har han offentliggjort 23 artikler, heraf 10 som førsteforfatter.

Blagoy Blagoev fra Syddansk Universitet har fået tildelt "Bioteknologiprisen for unge forskere 2007". Foto: SDU.

Foto: Dansk Sygeplejehistorisk Museum.

SDU overtager museum i Kolding

Syddansk Universitet overtager Dansk Sygeplejehistorisk Museum i Kolding.

Museet, der ligger naturskønt ned mod Kolding Fjord, indsamler og udstiller materiale, som knytter sig til sygeplejehistorien.

I dag drives museet af en fond, som Dansk Sygeplejeråd har oprettet. Men fonden og Syddansk Universitet har i fællesskab vurderet, at et samarbejde vil gavne forskning og formidling af sygeplejens rødder og folkesundhedens kulturhistorie. Universitetets bestyrelse besluttede derfor på et møde den 11. december at overtage museet pr. 1. januar 2008.

– Syddansk Universitet lægger stor vægt på at formidle viden til omverdenen, og vi ser museet som en mulighed for at gå nye veje i formidlingen. Vi vil benytte såvel de faglige som fysiske rammer til at synliggøre sundhedsfaglige emner af almen interesse, siger universitetsdirektør Per Overgaard Nielsen.

Dansk Sygeplejehistorisk Museum har til huse i bygninger, der blevet opført i 1911 som del af Julemærkesanatoriet. Indtil 1960 blev børn med den farlige lungetuberkulose behandlet og plejet i disse smukke og rolige omgivelser.

I 1999 blev dørene slået op igen efter en omfattende restaurering. Nu stod museet færdigt efter 15 års forarbejde, hvor der blev indsamlet effekter og forsket i sygeplejens historie.

I dag rummer kulturinstitutionen udstilling, bibliotek med ældre og nyere sygeplejefagligt litteratur samt et omfattende arkiv med fotosamling. Udstillingen viser i forskellige scenerier, hvordan omsorg og sygepleje har udviklet sig fra dengang en seng på hospitalet var ensbetydende med en plads på fattiggården til nutidens sundhedsvæsen. Årlige særudstillinger nuancerer synet på fortiden med titler som "Spyt ikke på fortovet – tuberkulosen som folkesygdom", "Kloge mænd og koner og nutidens alternative behandlere" og "Tror du på storken – jordemødrenes historie". Mange sygeplejeskoler og social- og sundhedsskoler lægger i dag et besøg på Sygeplejemuseet ind som et fast punkt i undervisningen. Men museet henvender sig til alle med interesse for kulturhistorie, og det har en lang række aktiviteter for børn og familier samt foredragsrækker.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk